

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.015.02.2021

Pani
Krystyna Pławska
Wójt Gminy Bogdaniec
Urząd Gminy w Bogdańcu
ul. A. Mickiewicza 45
66-450 Bogdaniec

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/006 – Finansowanie zadań oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy w Bogdańcu (dalej: <i>Urząd</i>), ul. A. Mickiewicza 45, 66-450 Bogdaniec
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krystyna Pławska – Wójt Gminy Bogdaniec (dalej: <i>Wójt</i>), od dnia 29 października 1998 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Zapewnienie przez j.s.t. warunków realizacji zadań oświatowych.2. Finansowanie zadań oświatowych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2017 r. do 30 września 2021 r. lub do zakończenia czynności kontrolnych oraz z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontroler	Cezary Romanczenko, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/81/2021 z 16 września 2021 r. (akta kontroli str.1-6)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm. dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą Gmina zapewniała warunki do realizacji zadań oświatowych. Prowadziła odpowiednią ilość szkół oraz podejmowała działania w celu zaspokojenia potrzeb z zakresu opieki przedszkolnej. Organizowała dodatkowe zajęcia edukacyjne dla uczniów oraz monitorowała poziom wyników egzaminu ósmoklasisty.

Gmina rzetelnie wypełniała obowiązek dotyczący weryfikacji i terminowego potwierdzania danych zgromadzonych w SIO, a Wójt przekazywała Radzie Gminy Bogdaniec kompletne informacje o stanie realizacji zadań oświatowych.

Gmina właściwie gospodarowała środkami finansowymi na zadania oświatowe, prawidłowo planowała dochody z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej oraz sporządzała sprawozdania budżetowe zgodnie z ewidencją księgową.

Kontrola otrzymanych dotacji (377 983 zł) wykazała, że Gmina wykorzystwała je zgodnie z przeznaczeniem. Także prawidłowo udzielała dotacji w wysokości 246 840 zł, dla działającego na jej terenie przedszkola niepublicznego. Ponadto udzielała pomocy materialnej uczniom, a w celu poprawy warunków realizacji zadań oświatowych, aktywnie korzystała ze środków pochodzących z funduszy europejskich oraz przeprowadzała inwestycje w obiektach szkolnych. W latach 2020-2021 wspierała również edukację uczniów szczególnie uzdolnionych.

Jednak środki z tytułu subwencji oświatowej, dotacji z budżetu państwa oraz pozostałych dotacji, a także środki finansowe otrzymywane przez Gminę z innych źródeł, nie pozwalały na sfinansowanie wszystkich zadań oświatowych. Udział środków własnych Gminy przeznaczonych na realizację tych zadań wyniósł: w 2017 r. – 32%, w 2018 i w 2019 r. – 36%, w 2020 r. – 34%, a według stanu na 30 września 2021 r. – 31%.

W toku realizacji zadań oświatowych wystąpiły następujące nieprawidłowości:

- niezapewnienie w odpowiedniej wysokości środków na doskonalenie zawodowe nauczycieli,
- nieudzielanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze motywacyjnym dla uczniów w latach 2017-2019, od 2020 r. taka pomoc jest udzielana.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Zapewnienie przez j.s.t. warunków realizacji zadań oświatowych

Opis stanu faktycznego

1.1. Gmina Bogdaniec w okresie objętym kontrolą posiadała *Strategię Zrównoważonego Rozwoju Gminy Bogdaniec na lata 2016-2023*⁴, w której wśród celów szczegółowych wymieniono: infrastrukturę edukacyjną zapewniającą wysoki poziom nauczania oraz zapewnienie wysokiej jakości opieki żłobkowej i

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁴ Przyjęta uchwałą Rady Gminy Bogdaniec nr XV.105.2016 z dnia 21 listopada 2016 r. - https://www.bogdaniec.pl/asp/pliki/aktualnosci/strategia_zrownowazonego_rozwoju_gminy.pdf

przedszkolnej. Osiągnięciu ww. celów miały służyć następujące działania: rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych, rozwój opieki nad młodzieżą szczególnie uzdolnioną poprzez system stypendiów i nagród, doposażenie bibliotek szkolnych, budowa świetlic i zatrudnienie w nich instruktorów, rozwój i doposażenie placówek edukacyjnych oraz budowa zespołu żłobek-przedszkole.

W Gminie nie utworzono Rady oświatowej, o której mowa w art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁵. Na podstawie art. 30 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁶, do zadań wójta należy inicjatywa uchwałodawcza, m.in. przygotowywanie projektów uchwał rady gminy oraz określanie sposobu ich wykonywania. Z wyjaśnień Wójta wynikało, że nie utworzono ww. organu, gdyż brak było wniosków w tej sprawie. Z przeprowadzonych w Gminie w 2016 r. konsultacji społecznych⁷, również nie wynikała potrzeba utworzenia tej rady.

(akta kontroli str. 119-149)

1.2. Wójt przekazywała Radzie Gminy Bogdaniec informacje o stanie realizacji zadań oświatowych za lata szkolne 2016/2017 - 2020/2021. Informacje zawierały niezbędne dane, w tym o wynikach, o których mowa w art. 11 ust. 7 pkt 1 i 2 ustawy Prawo oświatowe oraz zostały przekazane terminowo⁸.

(akta kontroli str.150-322)

1.3. W poszczególnych latach objętych kontrolą (2017-2021)⁹, w ramach realizacji zadań własnych Gmina prowadziła następujące publiczne jednostki systemu oświaty (dalej: *jednostki*):

- w 2017 r. Gmina prowadziła pięć jednostek (dwa przedszkola i trzy sześcioletnie szkoły podstawowe) to jest: Gminne Przedszkole Publiczne w Bogdańcu (dalej: *Przedszkole w Bogdańcu*), Gminne Przedszkole Publiczne w Jeninie (dalej: *Przedszkole w Jeninie*), Szkołę Podstawową im. Włodzimierza Korsaka w Jeninie (dalej: *SP w Jeninie*), Szkołę Podstawową w Jenińcu (dalej: *SP w Jenińcu*), Szkołę Podstawową im. Jana Pawła II w Lubczynie (dalej: *SP w Lubczynie*) oraz wchodzące w skład Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Bogdańcu (dalej: *ZS w Bogdańcu*): Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Bogdańcu (dalej: *SP w Bogdańcu*) i Gimnazjum im. Henryka Sienkiewicza w Bogdańcu (dalej: *Gimnazjum w Bogdańcu*). Z dniem 1 września 2017 r. szkoły wchodzące w skład ZS w Bogdańcu oraz sześcioletnie szkoły podstawowe, zostały przekształcone w ośmioletnie szkoły podstawowe¹⁰;

- w 2018 r. Gmina prowadziła siedem jednostek (trzy przedszkola oraz cztery ośmioletnie szkoły podstawowe), to jest: Przedszkole w Bogdańcu, Przedszkole w Jeninie, Przedszkole przy SP w Bogdańcu, SP w Jeninie, SP w Jenińcu, SP w Lubczynie, SP w Bogdańcu z klasami gimnazjalnymi;

⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 1082, ze zm.

⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 1372.

⁷ Przy opracowywaniu „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Bogdaniec”.

⁸ To jest do 31 października każdego roku za poprzedni rok szkolny.

⁹ Lata szkolne: 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020 i 2020/2021.

¹⁰ W związku ze zmianą systemu oświaty w 2017 roku, Rada Gminy Bogdaniec na podstawie art. 191 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 roku – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60 i 949) w związku z art. 88 ust. 1 i 2 ustawy Prawo Oświatowe z dniem 28 września 2017 podjęła uchwały w sprawie stwierdzenia przekształcenia ZS w Bogdańcu oraz trzech sześcioletnich szkół podstawowych w szkoły ośmioletnie.

- w 2019, 2020 i 2021 r. Gmina prowadziła sześć jednostek oświatowych, to jest: Przedszkole w Bogdańcu, Przedszkole w Jeninie, SP w Bogdańcu¹¹, SP w Jeninie, SP w Lubczynie oraz SP w Jenińcu.

W całym okresie kontrolowanym przy wszystkich szkołach podstawowych działały oddziały przedszkolne.

(akta kontroli str. 151, 192, 228, 262, 299, 323-324)

1.4. W okresie objętym kontrolą Gmina nie prowadziła szkół oraz placówek na podstawie porozumień, o których mowa w art. 8 ust. 17-20 ustawy Prawo oświatowe, a tym samym nie realizowała zadań oświatowych niebędących jej zadaniami własnymi.

(akta kontroli str. 199-124, 150-318)

1.5. W okresie objętym kontrolą Gmina była organem rejestrującym dla jednego przedszkola niepublicznego. Od 2019 r. na terenie Gminy działało Przedszkole Niepubliczne „Kraina Dzieciństwa” w Łupowie, dla którego Gmina była organem dokonującym wpisu do ewidencji¹² na podstawie art. 168 ust. 1 ustawy Prawo oświatowe.

(akta kontroli str. 325)

1.6. W latach 2017-2021 średnia liczba uczniów szkół, dla których Gmina była organem prowadzącym wyniosła:

- w szkołach podstawowych : w 2017 r. – 473 uczniów, w 2018 r. – 535 uczniów, w 2019 r. – 580 uczniów, w 2020 r. – 589 uczniów, a wg stanu na dzień 30 września 2021 r. – 593 uczniów;
- w gimnazjum (klasach gimnazjalnych)¹³: w 2017 r. – 173 uczniów, w 2018 r. – 98 uczniów i w 2019 r. – 31 uczniów.

(akta kontroli str. 29-31)

Liczba oddziałów w szkołach podstawowych w poszczególnych latach wyniosła: w 2017 r. – 29 oddziałów, w 2018 r. – 33 oddziały, w 2019 i w 2020 r. oraz wg stanu na dzień 30 września 2021 r. – 35 oddziałów. Natomiast liczba oddziałów w gimnazjum wyniosła: w 2017 r. – siedem oddziałów, w 2018 r. – cztery oddziały, a w 2019 r. – jeden oddział.

Średnia liczba uczniów przypadających na oddział w szkołach podstawowych w poszczególnych latach wyniosła: w 2017 r. – 16 uczniów, w 2018 r. – 16 uczniów, w 2019 r., w 2020 r. i wg stanu na dzień 30 września 2021 r. – 17 uczniów. Natomiast średnia liczba uczniów przypadających na oddział w gimnazjum wyniosła: w 2017 i 2018 r. – 25 uczniów, a w 2019 r. – 31 uczniów.

(akta kontroli str. 7-10, 29-31)

1.7. Liczba nauczycieli (w przeliczeniu na pełny etat)¹⁴ w szkołach, dla których Gmina była organem prowadzącym, kształtowała się następująco:

- w 2017 r. – 80,10 etatu,
- w 2018 r. – 85,19 etatu,
- w 2019 r. – 80,48 etatu,

¹¹ W roku szkolnym 2019/2020 SP w Bogdańcu funkcjonowała wraz z klasami gimnazjalnymi. Natomiast od roku szkolnego 2020/2021 r. szkoła ta funkcjonowała już bez klas gimnazjalnych.

¹² Nr wpisu: 1/NP/2019 z dnia 24 października 2019 roku. Nr RSPO: 273939.

¹³ W latach 2020-2021 Gimnazjum w Bogdańcu już nie funkcjonowało.

¹⁴ Średniorocznie w przeliczeniu na etat.

- w 2020 r. – 85 etatów,
- w 2021 r. (do 30 września) – 80,08 etatu.

W poszczególnych latach badanego okresu ogółem na jednego nauczyciela przypadało: w 2017 r. – 8,06 ucznia, w 2018 r. – 7,43 ucznia, w 2019 r. – 7,59 ucznia, w 2020 r. – 6,93 ucznia, a wg stanu na dzień 30 września 2021 r. – 7,41 ucznia.

(akta kontroli str. 7-8, 11, 32)

Pod względem udziału poszczególnych grup nauczycieli zatrudnionych na terenie Gminy przeważali nauczyciele dyplomowani¹⁵ oraz nauczyciele mianowani¹⁶, którzy w kolejnych latach badanego okresu stanowili odpowiednio: w 2017 r. – 43,98% i 39,48%, w 2018 r. – 44,85% i 36,94%, w 2019 r. – 46,69% i 34,89%, w 2020 r. – 49,92% i 26,52%, a w 2021 r. – 52,39% i 27,27%. Mniejszość stanowili nauczyciele kontraktowi¹⁷ i stażyści¹⁸, tj. odpowiednio: w 2017 r. – 12,48% i 4,04%, w 2018 - 11,79% i 6,4%, w 2019 r. – 11,65% i 6,75%, w 2020 r. – 16,07% i 7,47%, a w 2021 r. – 13,83% i 6,49%.

(akta kontroli str. 7-8, 11, 32)

1.8. Ze złożonych przez Wójta wyjaśnień wynikało, że w latach objętych kontrolą oraz w roku szkolnym 2020/2021¹⁹, w szkołach, dla których Gmina była organem prowadzącym, odnotowano braki kadry pedagogicznej o specjalnościach: nauczyciel logopeda, nauczyciel języka polskiego, nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej, nauczyciel fizyki, nauczyciel chemii, nauczyciel geografii, nauczyciel języka obcego, nauczyciel edukacji dla bezpieczeństwa. Problemy kadrowe wynikały z ograniczonego rynku pracy nauczycieli ww. specjalności. Dyrektorzy szkół zatrudniali, za zgodą Lubuskiego Kuratora Oświaty w Gorzowie Wlkp., nauczycieli kształcących się na wymaganym kierunku lub posiadających wykształcenie pokrewne. Ponadto niektórzy nauczyciele pracowali w dwóch lub więcej szkołach.

(akta kontroli str. 119-124, 326-336)

1.9. Na podstawie danych zawartych w bazie Systemu Informacji Oświatowej (dalej: SIO)²⁰, w której zgromadzono dane z czterech szkół oraz dwóch przedszkoli gminnych i jednego przedszkola niepublicznego, zawierające m.in. zbiory danych uczniów oraz zbiory danych nauczycieli według stanu na dzień 30 września każdego roku objętego kontrolą, Gmina sporządzała zestawienia zawierające dane dotyczące liczby uczniów i liczby etatów nauczycieli, które były niezbędne do dokonania podziału, a następnie przyznania Gminie odpowiedniej części oświatowej subwencji ogólnej.

Dane wykazywane w SIO na 30 września 2019 i 2020 r. Gmina weryfikowała na podstawie zestawień z programu płacowego²¹, a prawdziwość danych zawartych w zestawieniu za 2020 r. potwierdziła poprzez zatwierdzenie w systemie w terminie 30 dni od dnia udostępnienia tego zestawienia w bazie danych SIO. Jeśli chodzi o dane

¹⁵ Od 35,23 do 42,44 etatu.

¹⁶ Od 21,84 do 31,63 etatu.

¹⁷ Od 9,38 do 13,66 etatu.

¹⁸ Od 3,24 do 6,35 etatu.

¹⁹ Na podstawie ofert pracy, korespondencji z Lubuskim Kuratorem Oświaty w Gorzowie Wlkp. oraz wyjaśnień Wójta.

²⁰ System informacji oświatowej stanowią baza danych SIO oraz system teleinformatyczny.

²¹ Płace VULCAN.

udostępnione w SIO według stanu na dzień 30 września 2019 r., Gmina nie posiadała potwierdzenia, o którym mowa w art. 50 ust. 3 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o systemie informacji oświatowej²² (dalej: *ustawa o SIO*).

(akta kontroli str. 337-469, 475-486)

Kierownik Referatu Oświaty wyjaśniła, że: (...) w strefie dla zalogowanych w SIO, zostały udostępnione raporty subwencyjne do weryfikacji i potwierdzenia przez jednostkę samorządu terytorialnego danych zgromadzonych wg stanu na dzień 30 września 2019 r. Począwszy od 1 września 2019 r. dane do nowego SIO w roku szkolnym 2019/2020 były przekazywane terminowo, zgodnie ze stanem faktycznym oraz bieżącą aktualizacją bazy. Weryfikacji i potwierdzenia danych subwencyjnych na rok 2020 zgodnie z art. 50 ustawy o SIO oraz pismem Ministerstwa Edukacji Narodowej²³, Gmina dokonała zgodnie z wyznaczonym terminem do dnia 24 stycznia 2020 r. Kierownik Referatu Oświaty nadmienila, że: od 1 marca 2019 r. przestał funkcjonować tzw. stary SIO. Od tego momentu jedynym źródłem danych o systemie oświaty jest zmodernizowany system tzw. Nowe SIO. Potwierdzone dane subwencyjne na rok 2020, zostały zastąpione przez dane subwencyjne na 2021 r.

(akta kontroli str. 470-474)

W trakcie kontroli NIK, Kierownik Referatu Oświaty zwróciła się do Departamentu Współpracy z Samorządem Terytorialnym Ministerstwa Edukacji Narodowej z prośbą o udostępnienie potwierdzonych danych przez Gminę z raportu subwencyjnego na 2020 r. Dnia 23 listopada 2021 r. Gmina otrzymała od ww. departamentu dane z raportu subwencyjnego na 2020 rok z jednoczesną informacją, że Gmina potwierdziła te dane w wymaganych terminach.

(akta kontroli str. 470-474, 1335)

W zakresie weryfikacji ww. danych, Referat Oświaty był w bieżącym kontakcie z jednostkami oświatowymi, więc nie występowały wątpliwości, co do prawdziwości danych przekazanych do SIO przez daną szkołę lub przedszkole, a tym samym konieczność zastosowania przez Gminę procedury przewidzianej w art. 50 ust. 5 ustawy o SIO.

(akta kontroli str. 337-469, 470-471)

Na podstawie danych w zakresie informacji dotyczących liczby uczniów i liczby nauczycieli z uwzględnieniem stopnia awansu zawodowego wynikających z arkuszy organizacyjnych czterech szkół, dla których Gmina była organem prowadzącym, to jest: SP w Bogdańcu, SP w Jeninie, SP w Lubczynie oraz SP w Jenińcu, co stanowiło próbę na poziomie 100%, dokonano sprawdzenia prawidłowości danych wprowadzonych do SIO wg stanu na 30 września 2020 r. Z przeprowadzonej analizy wynikało, że liczba uczniów wynikająca z arkuszy organizacyjnych trzech szkół oraz w SIO była taka sama. W przypadku SP w Jenińcu według arkusza organizacyjnego było 89 uczniów, a w SIO – 88 uczniów. Różnica ta wynikała ze zmiany stanu uczniów i nie miała wpływu na wysokość otrzymanej subwencji oświatowej²⁴. Z kolei wymiar etatów nauczycielskich w poszczególnych szkołach wyniósł: w SP w Bogdańcu wg arkusza organizacyjnego - 33,63 etatu, a wg SIO – 28,15 etatu, w SP

²² Dz. U. z 2021 roku poz. 584, ze zm.

²³ Pismo Ministerstwa Edukacji Narodowej (dalej: *MEN*) znak: DWST-WA.3530.21.2019.HR z dnia 7 stycznia 2020 roku.

²⁴ W dniu 1 września 2020 roku do SP w Jenińcu została przyjęta uczennica klasy siódmej, natomiast z dniem 21 września 2021 roku zmieniła miejsce zamieszkania, co skutkowało skreśleniem jej z listy uczniów szkoły (nie była brana do stanu uczniów do wyliczenia subwencji oświatowej).

w Jeninie wg arkusza organizacyjnego - 23,56 etatu, a wg SIO – 20,69 etatu, SP w Jenińcu wg arkusza organizacyjnego - 19,78 etatu, a wg SIO – 16,46 etatu oraz SP w Lubczynie wg arkusza organizacyjnego - 19,21 etatu, a wg SIO – 16,11 etatu. Różnice w wymiarze etatu pomiędzy danymi w arkuszach organizacyjnych, a danymi z SIO nie miały wpływu na wysokość otrzymanej subwencji oświatowej, ponieważ w SIO wykazywano już same etaty, które były właściwe do wyliczenia subwencji.

(akta kontroli str. 475-486)

1.10. W okresie kontrolowanym dodatkowymi zajęciami edukacyjnymi w szkołach prowadzonych przez Gminę były: gimnastyka korekcyjna, reedukacja, logopedia, zajęcia rewalidacyjne, zajęcia socjoterapeutyczne, zajęcia w świetlicach szkolnych, koła zainteresowań, nieobowiązkowe zajęcia z języków obcych, szkolne koła sportowe oraz inne zajęcia, to jest: wolontariat, program „Szkoła Promująca Zdrowie”, zajęcia taneczno-ruchowe, koło taneczne, program *schola*²⁵, Dyskusyjny Klub Książki, konsultacje przedmiotowe, zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia ucznia, zajęcia z programowania oraz nauczanie indywidulane.

(akta kontroli str. 7-8, 12-13, 33-34)

Średnia w roku tygodniowa liczba godzin dodatkowych zajęć edukacyjnych w poszczególnych latach wyniosła:

- w 2017 roku – siedem godzin gimnastyki korekcyjnej, 10 godzin reedukacji, 19 godzin logopedii, 20 godzin zajęć rewalidacyjnych, jedna godzina zajęć socjoterapeutycznych, 159 godzin zajęć w świetlicach szkolnych, 28 godzin zajęć w kołach zainteresowań, 24 godziny zajęć nieobowiązkowych z języków obcych, 22 godziny zajęć w szkolnych kołach sportowych oraz 72 godziny innych ww. zajęć;
- w 2018 roku – sześć godzin gimnastyki korekcyjnej, 34 godziny reedukacji, 18 godzin logopedii, 28 godzin zajęć rewalidacyjnych, jedna godzina zajęć socjoterapeutycznych, 159 godzin zajęć w świetlicach szkolnych, 16 godzin zajęć w kołach zainteresowań, 26 godzin zajęć nieobowiązkowych z języków obcych, 18 godzin zajęć w szkolnych kołach sportowych oraz 29 godzin innych ww. zajęć;
- w 2019 roku – sześć godzin gimnastyki korekcyjnej, 55 godzin reedukacji, 31 godzin logopedii, 26 godzin zajęć rewalidacyjnych, jedna godzina zajęć socjoterapeutycznych, 173 godziny zajęć w świetlicach szkolnych, 33 godziny zajęć w kołach zainteresowań, 31 godzin zajęć nieobowiązkowych z języków obcych, 22 godziny zajęć w szkolnych kołach sportowych oraz 97 godzin innych ww. zajęć;
- w 2020 roku – pięć godzin gimnastyki korekcyjnej, 40 godzin reedukacji, 23 godziny logopedii, 38 godzin zajęć rewalidacyjnych, jedna godzina zajęć socjoterapeutycznych, 145 godziny zajęć w świetlicach szkolnych, 26 godzin zajęć w kołach zainteresowań, 31 godzin zajęć nieobowiązkowych z języków obcych, 19 godzin zajęć w szkolnych kołach sportowych oraz 91 godzin innych ww. zajęć;
- w 2021 roku (do 30 września) – trzy godziny gimnastyki korekcyjnej, 38 godzin reedukacji, 23 godziny logopedii, 40 godzin zajęć rewalidacyjnych, jedna godzina zajęć socjoterapeutycznych, 118 godzin zajęć w świetlicach szkolnych, 19 godzin zajęć w kołach zainteresowań, 28 godzin zajęć nieobowiązkowych z języków obcych, siedem godzin zajęć w szkolnych kołach sportowych oraz 82 godziny innych ww. zajęć.

(akta kontroli str. 7-8, 12-13, 33-34)

²⁵ Zajęcia wokalne realizowane w ramach tzw. godzin dyrektorskich.

Średnio w latach objętych kontrolą poszczególnymi zajęciami objęto: gimnastyką korekcyjną – w 2017 r. - 75 uczniów, w 2018 r. - 55 uczniów, w 2019 r. – 41 uczniów, w 2020 r. – 42 uczniów, a do 30 września 2021 r. – 34 uczniów; reedukacją – w 2017 r. - 133 uczniów, w 2018 r. – 147 uczniów, w 2019 r. – 252 uczniów, w 2020 r. – 213 uczniów, a do 30 września 2021 r. – 189 uczniów; logopedią – w 2017 r. i 2018 r. - po 81 uczniów, w 2019 r. – 101 uczniów, w 2020 r. – 79 uczniów, a do 30 września 2021 r. – 111 uczniów; zajęciami rewalidacyjnymi – w 2017 r. - 12 uczniów, w 2018 r. -14 uczniów, w 2019 r. – 15 uczniów, w 2020 r. – 19 uczniów, a do 30 września 2021 r. – 21 uczniów; zajęciami socjoterapeutycznymi – w 2017 r. - czterech uczniów, w 2018 r. – siedmiu uczniów, w 2019 i 2010 r. – czterech uczniów, a do 30 września 2021 r. – pięciu uczniów; zajęciami w świetlicach szkolnych – w 2017 r. - 340 uczniów, w 2018 r. – 264 uczniów, w 2019 r. - 362 uczniów, w 2020 r. – 330 uczniów, a do 30 września 2021 r. – 327 uczniów; kołami zainteresowań – w 2017 r. - 248 uczniów, w 2018 r. – 291 uczniów, w 2019 r. – 342 uczniów, w 2020 r. – 290 uczniów, a do 30 września 2021 r. – 203 uczniów; zajęciami z języka obcego (poza obowiązkowymi) – w 2017 r. – 191 uczniów, w 2018 r. – 245 uczniów, w 2019 r. – 278 uczniów, w 2020 r. – 285 uczniów, a do 30 września 2021 r. – 241 uczniów; szkolnymi kołami sportowymi – w 2017 r. - 268 uczniów, w 2018 r. – 171 uczniów, w 2019 r. – 159 uczniów, w 2020 r. – 138 uczniów, a do 30 września 2021 r. – 94 uczniów; innymi ww. zajęciami – w 2017 r. - 174 uczniów, w 2018 r. – 288 uczniów, w 2019 r. - 482 uczniów, w 2020 r. – 450 uczniów, a do 30 września 2021 r. – 423 uczniów.

(akta kontroli str. 7-8, 12-13, 33-34)

Źródłem finansowania dodatkowych zajęć edukacyjnych były: subwencja i środki własne (gimnastyka korekcyjna, reedukacja, logopedia, zajęcia rewalidacyjne, zajęcia socjoterapeutyczne, koła zainteresowań, nieobowiązkowe zajęcia z języków obcych oraz inne ww. zajęcia), środki własne i inne środki²⁶ (szkolne koła sportowe) oraz same środki własne (zajęcia w świetlicach szkolnych).

(akta kontroli str. 7-8, 12-13, 33-34)

1.11. W poszczególnych latach szkolnych do egzaminu ósmoklasisty w szkołach podstawowych Gminy przystąpiło: w roku szkolnym 2018/2019 i 2019/2020 – po 66 uczniów, natomiast w roku szkolnym 2020/2021 – 60 uczniów. Jeśli chodzi o uśrednione łączne wyniki egzaminów, to wynik poniżej 50% uzyskało: w roku szkolnym 2018/2019 – 41 uczniów, w roku szkolnym 2019/2020 – 40 uczniów, a w roku szkolnym 2020/2021 – 23 uczniów. Z kolei wynik w przedziale 99%-50% uzyskało: w roku szkolnym 2018/2019 – 25 uczniów, w roku szkolnym 2019/2020 – 26 uczniów, a w roku szkolnym 2020/2021 – 37 uczniów. W badanych latach szkolnych żaden z uczniów nie uzyskał wyniku 100%.

(akta kontroli str. 7-8, 14, 35)

W ramach przedstawianych corocznie przez Wójta informacji stanie realizacji zadań oświatowych za poszczególne lata szkolne badanego okresu, wyniki egzaminu ósmoklasisty były przedmiotem sesji Rady Gminy Bogdaniec²⁷. W 2019 r. odbyła się

²⁶ Środki z MEN w ramach programu „Szkolny Klub Sportowy oraz z Ministerstwa Sportu i Turystyki w ramach programu „Mały Mistrz” w województwie lubuskim (dysponent środków: Szkolny Związek Sportowy Ziemia Lubuska).

²⁷ Do organu stanowiącego j.s.t. należy realizacja zadań własnych Gminy (niezastrzeżonych dla organu wykonawczego), dotyczących m.in. edukacji publicznej, stosownie do art. 7 ust. 2 pkt 8 ustawy o samorządzie gminnym.

narada, na której Wójt zaleciła dyrektorom opracowanie i wdrożenie planów naprawczych w celu poprawy średniej z tych egzaminów.

(akta kontroli str. 150-318, 487-542)

1.12. W badanym okresie wśród uczniów szkół prowadzonych przez Gminę wystąpili finaliści konkursów przedmiotowych organizowanych przez Lubuskiego Kuratora Oświaty w Gorzowie Wlkp. W roku szkolnym 2017/2018 dwoje uczniów Gimnazjum w Bogdańcu wzięło udział w wojewódzkich konkursach finałowych z czterech przedmiotów, tj.: jeden uczeń był finalistą konkursu z historii i języka polskiego, a kolejny był finalistą konkursu z geografii i języka niemieckiego. Ponadto jeden uczeń SP w Bogdańcu wziął udział II edycji diecezjalnego konkursu wiedzy biblijnej. Z kolei w roku szkolnym 2020/2021 jeden uczeń SP w Bogdańcu wziął udział w konkursie z języka angielskiego.

(akta kontroli str. 557-563)

1.13. W badanym okresie do Urzędu nie wpływały skargi dotyczące funkcjonowania szkół lub przedszkoli, dla których Gmina była organem prowadzącym²⁸.

(akta kontroli str. 543-556)

1.14. Odnosząc się do dodatkowych obowiązków w zakresie zadań oświatowych, które to od 2017 r. zostały nałożone na Gminę, a na które nie zostały przekazane środki z budżetu państwa Wójt wskazała, że: (...) *subwencja oświatowa od lat jest mocno niedoszacowana. Wprowadzona w 2016 r. reforma oświaty, wzrastające wynagrodzenie nauczycieli, rosnące koszty utrzymania placówek oświatowych, obowiązek udzielania dotacji dla niepublicznych placówek, prowadzenie zajęć z pomocy psychologiczno-pedagogicznej, wprowadzenie obowiązku zajęć dodatkowych np. nauczanie drugiego języka obcego, obciążenie gmin obowiązkiem wypłacania należności z tytułu urlopu dla poratowania zdrowia i dodatkowo urlopu wypoczynkowego po urlopie zdrowotnym, wypłata dodatku uzupełniającego, obowiązek zwrotu kosztów za dzieci uczęszczających do przedszkoli w innych gminach, wpływają na zwiększenie udziału środków własnych Gminy w realizacji zadań oświatowych.*

(akta kontroli str. 51-59)

Udział środków własnych Gminy w wydatkach na zadania oświatowe ogółem w poszczególnych latach objętych, został opisany w pkt 2.4. *wystąpienia pokontrolnego.*

(akta kontroli str. 7-8, 17, 40)

Wójt wskazała, że na zwiększenie wydatków ponoszonych ze środków własnych Gminy na zadania oświatowe wpływ miały m.in.: *wzrost kosztów utrzymania placówek, wypłata jednorazowego dodatku uzupełniającego, zasada naliczania Funduszu Świadczeń Socjalnych, wzrost wynagrodzeń nauczycieli i brak ujęcia pełnych kosztów w subwencji, koszty dowozów uczniów, obowiązek zapewnienia miejsc w przedszkolach dla 3-5 latków, koszty wdrażania reformy, w tym dostosowanie klasopracowni fizyko-chemicznej i przyrodniczej, wyposażenie dla klas ósmych, wprowadzenie zadań z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej z niedoszacowaniem kosztów tego zadania, obowiązek wypłaty*

²⁸ W 2017 roku do Urzędu wpłynęła jedna skarga na działalność dyrektora Szkoły Podstawowej w Lubczynie, wniesiona przez nauczyciela, która dotyczyła spraw kadrowych oraz wypowiedzenia stosunku pracy. Wójt według właściwości przekazała skargę do rozpatrzenia Radzie Gminy Bogdaniec, która z kolei uchwałą nr XXII.169.2017 z dnia 31 sierpnia 2017 r. uznała skargę za niezasadną.

dotatku wiejskiego, finansowanie urlopów dla poratowania zdrowia, brak określenia standardów w zakresie minimalnej liczby uczniów w oddziale i w szkole.

(akta kontroli str. 51-56)

W poszczególnych latach objętych kontrolą Gmina nie otrzymywała od administracji rządowej pomocy rzeczowej na funkcjonowanie szkół. Natomiast j.s.t. zakupiła wyposażenie do szkół, dofinansowane ze środków zewnętrznych w postaci:

- dofinansowania do zakupu podręczników²⁹: w 2017 roku na kwotę 91 010 zł, w 2018 roku na kwotę 64 091 zł, w 2019 roku na kwotę 50 770 zł, w 2020 roku na kwotę 69 585 zł;

- wyposażenia klasopracowni³⁰: w 2018 roku na kwotę 69 504 zł, w 2019 roku na kwotę 70 523 zł, w 2020 roku na kwotę 73 925 zł;

- zakupu 105 komputerów przenośnych (laptopów) z dostępem do internetu³¹: w 2020 roku na kwotę 114 371 zł (laptopy) oraz 61 992 zł (internet);

- zakupu tablic interaktywnych³²: w 2017 roku na kwotę 28 000 zł, w 2018 na kwotę 14 000 zł i w 2019 roku na kwotę 14 000 zł;

- zakupu książek do bibliotek szkolnych³³: w 2018 roku na kwotę 12 000 zł i w 2020 roku na kwotę 4 000 zł;

- doposażenie gabinetów pielęgniarskich w szkołach³⁴: w 2017 roku na kwotę 16 744 zł.

Ww. źródła zostały opisane w pkt 2.4. wystąpienia.

(akta kontroli str. 51-56, 564-632)

W latach 2020-2021 w jednostkach oświatowych prowadzonych przez Gminę, nie było przypadków zwalniania nauczycieli, ani obniżenia pensum godzin nauczycieli w związku z COVID-19.

(akta kontroli str. 51-56, 295-318)

Gmina w czasie nauki zdalnej spowodowanej COVID-19 monitorowała problem wyłączenia cyfrowego dzieci i młodzieży. Dyrektorzy szkół na bieżąco zgłaszali Gminie problemy wyłączenia cyfrowego dzieci i młodzieży, a Gmina w ramach projektów Ministra Cyfryzacji „Zdalna Szkoła” oraz „Zdalna Szkoła+”, dokonała zakupu ww. 105 laptopów z zapewnieniem dostępu do internetu.

(akta kontroli str. 51-56, 601-632)

Probleмами przy realizacji zadań oświatowych występującymi w Gminie, na które wskazała Wójt były: (...) *brak kadry specjalistycznej (np. chemicy, fizycy, matematycy), brak finansów na bieżące remonty placówek, doposażenie w pomoce dydaktyczne oraz wprowadzanie dodatkowych zajęć rozwijających.*

²⁹ Środki od Wojewody Lubuskiego w ramach dotacji celowej na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe.

³⁰ Środki w ramach zwiększenia rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej (podział 0,4 %).

³¹ Zakup sfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju - Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 w ramach projektu „Zdalna Szkoła+” oraz środki na zakup internetu mobilnego w ramach ww. programu, to jest projektów: „Zdalna Szkoła” – wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej (dalej: OSE) w systemie kształcenia zdalnego oraz „Zdalna Szkoła+” w ramach OSE (abonament miesięczny dla każdej ze 105 jednostek sprzętu wyniósł 49,20 zł, a łącznie dla wszystkich jednostek abonament miesięcznie wyniósł 5.166 zł).

³² Środki od Wojewody Lubuskiego w ramach programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych „Aktywna tablica” na lata 2017-2019.

³³ Środki od Wojewody Lubuskiego w ramach Priorytetu 3 „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa” dotyczącego wspierania w latach 2016-2020 organów prowadzących szkoły oraz biblioteki pedagogiczne w zakresie rozwijania zainteresowań uczniów poprzez promocję i wspieranie czytelnictwa dzieci i młodzieży, w tym zakup nowości wydawniczych.

³⁴ Dotacja od Wojewody Lubuskiego z przeznaczeniem na wyposażenie gabinetów profilaktyki zdrowotnej.

(akta kontroli str. 51-56)

1.15. W poszczególnych latach objętych kontrolą w oddziałach przedszkolnych prowadzonych przez Gminę zapewniono: w 2017 r. – 120 miejsc, w 2018 r. – 150 miejsc, w 2019 r. – 175 miejsc, w 2020 r. – 150 miejsc i w 2021 r. – 175 miejsc. Liczba dzieci zgłoszonych do tego rodzaju placówek w postępowaniach rekrutacyjnych wyniosła: w 2017 r. – 88 dzieci, w 2018 i 2019 r. – po 106 dzieci, w 2020 r. – 104 dzieci i w 2021 r. – 126 dzieci. W badanym okresie nie było przypadków dzieci oczekujących na miejsca w oddziałach przedszkolnych.

(akta kontroli str. 633-639)

W dwóch przedszkolach prowadzonych przez Gminę w każdym roku badanego okresu zapewniono po 100 miejsc (po 50 miejsc w roku w każdym z przedszkoli z osobna). Liczba dzieci zgłoszonych do obydwu placówek wyniosła: w 2017 r. – 125 dzieci, w 2018 r. - 124 dzieci, w 2019 r. – 123 dzieci, w 2020 r. – 121 dzieci i w 2021 r. – 119 dzieci. W związku z tym liczba dzieci oczekujących na miejsce w obydwu przedszkolach wyniosła: w 2017 r. – 25 dzieci, w 2018 r. - 24 dzieci, w 2019 r. – 23 dzieci, w 2020 r. – 21 dzieci i w 2021 r. – 19 dzieci.

(akta kontroli str. 119-125, 640-641, 950-962)

1.16. W okresie kontrolowanym Gmina zapewniła przyjęcie wszystkim dzieciom zgłoszonym w postępowaniach rekrutacyjnych do oddziałów przedszkolnych. W przypadku 112 dzieci, które nie zostały zakwalifikowane do dwóch przedszkoli, Wójt informowała rodziców o miejscu realizacji obowiązku przedszkolnego, co było zgodne z art. 31 ust. 11 ustawy Prawo oświatowe³⁵. W celu zaspokojenia potrzeb opieki przedszkolnej dla tych dzieci, Gmina utworzyła dodatkowe trzy oddziały przedszkolne przy SP w Bogdańcu³⁶. W badanym okresie wszystkie dzieci zgłoszone w postępowaniach rekrutacyjnych zostały objęte opieką przedszkolną w publicznych jednostkach oświatowych Gminy. W związku z tym nie było potrzeby przeprowadzania przez Gminę otwartych konkursów ofert dla niepublicznych przedszkoli³⁷ i szkół podstawowych, w których zorganizowano oddział przedszkolny, lub inne formy wychowania przedszkolnego, o których mowa w art. 22 ust. 4 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych³⁸ (dalej: *ufzo*).

(akta kontroli str. 119-125, 640-641, 950-962)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina zapewniała warunki do realizacji zadań oświatowych. W ramach realizacji zadań własnych, w latach 2017-2021 Gmina prowadziła cztery szkoły podstawowe wraz z oddziałami przedszkolnymi, gimnazjum oraz trzy przedszkola (jedno działało do 2018 r.), co w pełni zaspokajało potrzeby w tym zakresie. Gmina weryfikowała rzetelność danych wykazywanych przez szkoły i przedszkola w SIO.

Gmina zapewniła uczniom dodatkowe zajęcia edukacyjne oraz monitorowała poziom wyników egzaminu ósmoklasisty w szkołach.

³⁵ To jest o możliwości realizowania obowiązku przedszkolnego w oddziale przedszkolnym przy SP w Bogdańcu, a od 2020 roku również w Niepublicznym Przedszkolu „Kraina Dzieciństwa” w Łupowie.

³⁶ Zadanie współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Lubuskie 2020.

³⁷ W badanym okresie, to jest od 2019 roku na terenie Gminy działała tylko jedna tego typu jednostka, to jest Przedszkole Niepubliczne „Kraina Dzieciństwa” w Łupowie, o którym mowa w pkt 1.5 wystąpienia pokontrolnego.

³⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 2029, ze zm.

Wójt corocznie i terminowo przekazywała Radzie Gminy Bogdaniec kompletne informacje o stanie realizacji zadań oświatowych.

W celu zaspokojenia potrzeb opieki przedszkolnej dla dzieci, dla których nie było miejsc w przedszkolach, Gmina utworzyła trzy dodatkowe oddziały przedszkolne przy SP w Bogdańcu.

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

2. Finansowanie zadań oświatowych

2.1. Gmina w uchwałach budżetowych na lata 2017-2021 zaplanowała następujące kwoty dochodów z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej (plan po zmianach): w 2017 r. – 5 651 917 zł, w 2018 r. – 5 766 194 zł, w 2019 r. – 6 213 817 zł, w 2020 r. – 6 478 393 zł, a w 2021 r. – 6 961 302 zł.

(akta kontroli str. 642-688)

Zaplanowane w uchwale budżetowej przez Gminę w poszczególnych latach objętych kontrolą kwoty ww. dochodów, były zgodne z informacjami otrzymanymi od ministra właściwego do spraw finansów publicznych w trybie art. 33 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz art. 28 ust. 1 i 5 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego³⁹ (dalej: *ustawa o dochodach j.s.t.*).

(akta kontroli str. 689-762)

2.2. Dochody Gminy na zadania oświatowe ogółem w poszczególnych latach objętych kontrolą wyniosły⁴⁰: w 2017 r. – 6 216 068 zł, w 2018 r. – 7 861 555 zł, w 2019 r. – 7 022 453 zł, w 2020 r. – 7 548 108 zł, a wg stanu na 30 września 2021 r. – 6 489 644 zł. Źródłami tych dochodów były:

- część oświatowa subwencji ogólnej⁴¹, która wyniosła: w 2017 r. – 5 651 917 zł, w 2018 r. – 5 766 194 zł, w 2019 r. – 6 213 817 zł; w 2020 r. – 6 478 393 zł, a w 2021 r. – 5 890 335 zł;

- rezerwa części oświatowej subwencji ogólnej (0,4%), która wyniosła: w 2018 r. – 69 504 zł; w 2019 r. – 70 523 zł, w 2020 r. – 73 925 zł, a wg stanu na 30 września 2021 r. – 14 000 zł;

- dotacje z budżetu państwa na zadania oświatowe, które wyniosły⁴²: w 2017 r. – 327 226 zł, w 2018 r. – 286 344 zł, w 2019 r. – 326 764 zł, w 2020 r. – 322 335 zł, a wg stanu na 30 września 2021 r. – 302 347 zł;

- pozostałe dotacje na zadania oświatowe, które wyniosły⁴³: w 2017 r. – 42 523 zł, w 2018 r. – 48 301 zł, w 2019 r. – 0 zł, w 2020 r. – 505 025 zł, a wg stanu na 30 września 2021 r. – 138 540zł;

- środki z innych źródeł na zadania oświatowe, które wyniosły: w 2017 r. – 194 402 zł (dochody z najmu składników majątkowych, opłaty za żywienie oraz pobyt dziecka w przedszkolach), w 2018 r. – 1 691 212 zł (dochody z najmu składników majątkowych, opłaty za żywienie oraz pobyt dziecka w przedszkolach, UE), w 2019 r. – 411 348 zł (dochody z najmu składników majątkowych, opłaty za żywienie oraz

³⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 1672, ze zm.

⁴⁰ Kwoty dochodów wykonanych.

⁴¹ Według dział 758, rozdział 75801.

⁴² W latach 2017-2021 były to dotacje z Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. (dalej: *LUW*) oraz Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wlkp. (dalej: *KO*), a w 2019 roku również dotacje otrzymane z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego.

⁴³ W 2019 roku nie odnotowano dotacji w tym zakresie. W latach 2017-2020 były to dotacje ze środków unijnych (dalej: *UE*), a w 2020 i 2021 roku wpływy z wpłat gmin i powiatów na rzecz innych jednostek samorządu terytorialnego oraz związków gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów, związków metropolitalnych na dofinansowanie zadań bieżących.

pobyt dziecka w przedszkolach, odszkodowanie, UE), w 2020 r. – 168 429 zł (dochody z najmu składników majątkowych, opłaty za żywienie oraz pobyt dziecka w przedszkolach, darowizny), a wg stanu na 30 września 2021 r. – 144 422 zł (dochody z najmu składników majątkowych, opłaty za żywienie oraz pobyt dziecka w przedszkolach).

(akta kontroli str. 7-8, 15, 36-37, 48)

Powyższe kwoty były zgodne z planami dochodów Gminy określonymi w uchwałach budżetowych Gminy na lata 2017-2021.

(akta kontroli str. 642-688)

2.3. W okresie kontrolowanym nie wystąpiły przypadki konieczności zwrotu przez Gminę subwencji oświatowej w związku z otrzymaniem subwencji oświatowej w wysokości wyższej od należnej, to jest w trybie art. 37 ust. 1 ustawy o dochodach j.s.t.

(akta kontroli str. 7-8, 15, 36-37, 767-827)

2.4. Na podstawie analizy rocznych zbiorczych sprawozdań budżetowych Rb-27S i Rb-28S za lata 2017-2021⁴⁴ oraz sprawozdań rocznych z wykonania budżetu gminy Bogdaniec za lata 2017-2020 stwierdzono, że 100% otrzymanej subwencji oświatowej Gmina przeznaczyła na zadania oświatowe.

(akta kontroli str. 767-827, 1040-1211)

W latach 2018-2021⁴⁵ Gmina składała wnioski o środki z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej, a minister właściwy do spraw finansów publicznych w trybie art. 28 ust. 3 ustawy o dochodach j.s.t przyznał następujące kwoty z ww. rezerwy: w 2018 r. – 69 504 zł, w 2019 r. – 70 523 zł, w 2020 r. – 73 925 zł, a w 2021 r. – 14 000 zł. W latach 2018-2020 ww. środki z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej, minister przeznaczył na dofinansowanie wyposażenia szkół podstawowych w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych, a w 2021 r. na finansowanie zajęć wspomagających uczniów w opanowaniu i utrwalaniu wiadomości i umiejętności z wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego oraz zajęć z języka mniejszości narodowej, języka mniejszości etnicznej i języka regionalnego. Otrzymane dotacje Gmina przeznaczyła w 100% na realizację zadań oświatowych wskazanych we wnioskach, to jest: w latach 2018-2020 na zakup sprzętu i pomocy dydaktycznych do realizacji zajęć z biologii, fizyki, chemii i geografii⁴⁶ w SP w Jeninie, Sp w Jenińcu i SP w Lubczynie, a w 2021 r. na dodatkowe zajęcia wspomagające uczniów w okresie od 1 września do 31 grudnia 2021 r. w ramach „Narodowego Programu Wsparcia Uczniów w Pandemii”.

(akta kontroli str.763-766, 828-855)

⁴⁴ To jest: Rb-27S – sprawozdania z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego od początku roku do dnia 31 grudnia roku 2017, 2018, 2019, 2020 i Rb-27S – sprawozdania z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego od początku roku do dnia 30 września 2021 r. oraz Rb-28S – sprawozdania z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego od początku roku do dnia 31 grudnia roku 2017, 2018, 2019, 2020 i Rb-28S – sprawozdania z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego od początku roku do dnia 30 września 2021 r.

⁴⁵ W 2017 roku Gmina nie wnioskowała o środki z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej.

⁴⁶ Gmina z dniem 1 września 2017 roku (zgodnie z reformą systemu oświaty), przekształciła sześcioletnie szkoły podstawowe w szkoły ośmioletnie, a realizowana do tego czasu podstawa programowa w szkołach sześcioletnich nie obejmowała tych przedmiotów, a szkoły nie posiadały sprzętu i pomocy dydaktycznych do realizacji tego rodzaju zajęć.

W poszczególnych latach objętych kontrolą, Gmina na podstawie art. 42 ust. 2 ustawy o dochodach j.s.t. otrzymywała i wydatkowała dotacje celowe z budżetu państwa z przeznaczeniem na:

- wdrażanie reformy systemu oświaty, wyrównywanie szans edukacyjnych oraz zapewnienie kształcenia praktycznego (art. 41 ust. 2 pkt 4 ustawy o dochodach j.s.t.): w 2017 r. – 44 740 zł, w 2018 r. – 26 000 zł, w 2019 r. – 14 000;
- dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego (art. 53 ust. 1 ufzo)⁴⁷: w 2017 r. – 145 842 zł, w 2018 r. – 153 440 zł, w 2019 r. – 190 808 zł, w 2020 r. – 199 407, a do 30 września 2021 r. – 187 550 zł;
- sfinansowanie kosztu zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych (art. 55 ust. 3 ufzo)⁴⁸: w 2017 r. – 90 010 zł, w 2018 r. – 64 092 zł, w 2019 r. – 50 770 zł, w 2020 r. – 69 586 zł, a do 30 września 2021 r. – 81 019 zł⁴⁹;
- dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów (art. 70 ust. 1 ufzo)⁵⁰: w 2017 r. – 46 630 zł, w 2018 r. – 42 813 zł, w 2019 r. – 61 186 zł, w 2020 r. – 49 343, a do 30 września 2021 r. – 30 800 zł.

Z innych źródeł Gmina otrzymała: w 2019 r. z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego środki w wysokości 10 000 zł w konkursie „Lubuska Szkoła Europejska” na przeprowadzenie „Lekcji obywatelskiej” oraz w 2020 r. z LUW środki wysokości 4 000 zł w ramach Priorytetu 3 „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa” dotyczącego wspierania w latach 2016-2020 organów prowadzących szkoły oraz biblioteki pedagogiczne w zakresie rozwijania zainteresowań uczniów poprzez promocję i wspieranie czytelnictwa dzieci i młodzieży, w tym zakup nowości wydawniczych.

W okresie kontrolowanym Gmina nie otrzymywała dotacji na zadania inwestycyjne szkół i placówek oświatowych (art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy o dochodach j.s.t.), dotacji na wspieranie edukacji na obszarach wiejskich (art. 42 ust. 2 pkt 3 ustawy o dochodach j.s.t.) oraz pomocy uczniom w ciąży (art. 75 ufzo)⁵¹.

(akta kontroli str. 7-8, 16, 38-39)

W 2018 r. Gmina dokonała jednego zwrotu niewykorzystanej dotacji, wynikającej z umowy⁵² na realizację rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2017-2019 – „Aktywna tablica”. Zwrot nastąpił w wyniku pobrania dotacji w nadmiernej wysokości ze względu na błędne przyjęcie przez Gminę kwoty wkładu własnego na realizację tego zadania. Zwrot dotacji w wysokości 2 800 zł i odsetek w kwocie 4,29 zł, nastąpił zgodnie z warunkami ww. umowy oraz trybem przewidzianym w art. 169 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵³. Pozostałe dotacje otrzymane przez Gminę w 2018 r. oraz w latach 2017 i 2019-2021, Gmina wykorzystywała w 100%.

(akta kontroli str. 856-857)

Szczegółowy badaniem kontrolnym objęto otrzymane i wydatkowane przez Gminę dotacje z budżetu państwa z przeznaczeniem na:

⁴⁷ Do 1 stycznia 2018 roku dotacja przyznawana była na podstawie art. 14d ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz.U. z 2021 roku poz. 1915, ze zm.), dalej: *ustawa o systemie oświaty*.

⁴⁸ Do 1 stycznia 2018 roku dotacja przyznawana była na podstawie art. 22ae ustawy o systemie oświaty.

⁴⁹ Do 30 września 2021 roku dotację wydatkowano w 96%.

⁵⁰ Do 1 stycznia 2018 roku dotacja przyznawana była na podstawie art. 90r ustawy o systemie oświaty.

⁵¹ Do 1 stycznia 2018 roku dotacja przyznawana była na podstawie art. 90v ustawy o systemie oświaty.

⁵² Umowa nr 322/2017 z dnia 27 października 2017 roku.

⁵³ Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.

- wdrażanie reformy systemu oświaty, wyrównywanie szans edukacyjnych oraz zapewnienie kształcenia praktycznego w 2017 r. w wysokości 44 744 zł (dotacja wykorzystana w 100%);
 - dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów w 2018 r. w wysokości 42 813 zł (dotacja wykorzystana w 100%);
 - dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego w 2020 r. w wysokości 199 407 (dotacja wykorzystana w 100%);
 - sfinansowanie kosztu zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w 2021 r. w wysokości 81 019 zł (do dnia 30 września 2021 r. dotacja wykorzystana w 96%);
- Ponadto, badaniem objęto środki otrzymane z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego w konkursie „Lubuska Szkoła Europejska” na przeprowadzenie „Lekcji obywatelskiej” w 2019 r. w wysokości 10 000 zł (wykorzystane w 100%).

Ww. dotacje Gmina wykorzystwała i rozliczyła zgodnie z umowami dotacji, to jest na zasadach określonych w art. 150 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵⁴ (dalej: *ustawa o finansach publicznych*). W badanej próbie dotacji, nie wystąpiły przypadki zwrotu przez Gminę dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem oraz pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości, o których mowa w art. 169 ustawy o finansach publicznych.

(akta kontroli str. 62, 586-600, 858-949)

W badanym okresie Gmina nie otrzymywała środków na realizację zadań oświatowych na podstawie porozumień, o których mowa w *pkt 1.4. wystąpienia pokontrolnego*.

(akta kontroli str. 199-124, 150-318)

Z innych źródeł Gmina otrzymywała następujące środki na realizację zadań oświatowych:

- programy ministerialne „Zdalna Szkoła” i „Zdalna Szkoła+”: zakup laptopów na kwotę 114 371 zł oraz Internetu na kwotę 61 992 zł (sfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju - Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014-2020), o którym mowa w *pkt 1.14. wystąpienia pokontrolnego*;
- „Nowe miejsca w przedszkolach Gminy Bogdaniec”: utworzenie 20 miejsc w oddziale przedszkolnym przy SP w Bogdańcu na kwotę 98 824 zł (zadanie współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Lubuskie 2020)⁵⁵ o których mowa w *pkt 1.16. wystąpienia pokontrolnego*;
- „Termomodernizacja budynku SP w Jeninie oraz budynku SP w Lubczynie w Gminie Bogdaniec” w roku 2018 na kwotę 1 483 014 zł, a w roku 2019 na kwotę 185 223 zł (zadanie współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020)⁵⁶, o którym mowa w *pkt 2.16 wystąpienia pokontrolnego*;
- projekt „m Potęga zagadkowa matematyka” w 2020 r. na kwotę 7 970 zł (projekt realizowany przy wsparciu finansowym fundacji mBank - darowizna mBank).

⁵⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.

⁵⁵ Oś priorytetowa 8. Nowoczesna Edukacja, Działanie 8.1 Poprawa dostępności i jakości edukacji przedszkolnej, Poddziałanie 8.1.2 Wyrównanie dysproporcji, w jakości kształcenia na poziomie elementarnym realizowane przez ZIT Gorzów Wielkopolski.

⁵⁶ Oś Priorytetowa 3 Gospodarka niskoemisyjna, Działanie 3.2 „Efektywność energetyczna, Poddziałanie 3.2.2 Efektywność energetyczna ZIT Gorzów Wlkp.

Kontrolą objęto dokumentację rozliczeniową programów „Zdalna Szkoła” i „Zdalna Szkoła+”, zadania „Nowe miejsca w przedszkolach Gminy Bogdaniec” oraz projektu „mPotęga zagadkowa matematyka”. Z ww. wynika, że otrzymane środki Gmina wykorzystwała zgodnie z przeznaczeniem.

(akta kontroli str. 36-37, 601-632, 640-641, 950-997)

W okresie kontrolowanym wydatki Gminy na zadania oświatowe (wykonane) ogółem wyniosły 53 163,14 tys. zł, a w poszczególnych latach objętych kontrolą: w 2017 r. – 9 154,23 tys. zł, w 2018 r. – 12 220,99 tys. zł, w 2019 r. – 10 919,09 tys. zł, w 2020 r. – 11 494,23 tys. zł i w 2021 r. (do 30 września) – 9 374,61 tys. zł.

Ww. wydatki sfinansowane z tytułu:

- subwencji oświatowej (łącznie z rezerwą) wyniosły ogółem 30 228,61 tys. zł, a w poszczególnych latach objętych kontrolą: w 2017 r. - 5 651,92 tys. zł, w 2018 r. - 5 835,70 tys. zł, w 2019 r. - 6 284,34 tys. zł, w 2020 r. - 6 552,32 tys. zł i w 2021 r. (do 30 września) - 5 904,34 tys. zł;
- dotacji z budżetu państwa na zadania oświatowe wyniosły ogółem 1 565,02 tys. zł, a w poszczególnych latach objętych kontrolą: w 2017 r. - 327,23 tys. zł, w 2018 r. - 286,34 tys. zł, w 2019 r. - 326,76 tys. zł, w 2020 r. - 322,34 tys. zł i w 2021 r. (do 30 września) – 302,35 tys. zł;
- środków otrzymanych z innych źródeł na zadania oświatowe wyniosły ogółem 3 344,20 tys. zł, a w poszczególnych latach objętych kontrolą: w 2017 r. - 236,93 tys. zł, w 2018 r. – 1 739,51 tys. zł, w 2019 r. – 411,35 tys. zł, w 2020 r. – 673,45 tys. zł i w 2021 r. (do 30 września) – 282,96 tys. zł;
- środków własnych Gminy przeznaczonych na realizację zadań oświatowych wyniosły ogółem 18 025,31 tys. zł, a w poszczególnych latach objętych kontrolą: w 2017 r. – 2 938,15 tys. zł, w 2018 r. – 4 359,44 tys. zł, w 2019 r. – 3 896,63 tys. zł, w 2020 r. – 3 946,12 tys. zł i w 2021 r. (do 30 września) – 2 884,96 tys. zł.

(akta kontroli str. 7-8, 17, 40)

Wydatki na zadania oświatowe (ogółem) zostały pokryte następującymi tytułami:

- subwencją oświatową (łącznie z rezerwą): w 2017 r. - 62%, w 2018 r. – 48%, w 2019 – 58%, w 2020 r. – 57%, a według stanu na 30 września 2021 r. – 63%;
- dotacjami z budżetu państwa na zadania oświatowe: w 2017 r. – 4%, w 2018 r. – 2%, w 2019, 2020 r. i do 30 września 2021 r – 3%;
- środkami otrzymanymi z innych źródeł na zadania oświatowe: w 2017 r. - 3%, w 2018 r. – 14%, w 2019 r. - 4%, w 2020 r. – 6% i według stanu na 30 września 2021 r. - 3%;
- środkami własnymi Gminy przeznaczonymi na realizację zadań oświatowych: w 2017 r. – 32%, w 2018 i w 2019 r. – 36% i w 2020 r. – 34%, a według stanu na 30 września 2021 r. – 31%.

(akta kontroli str. 7-8, 17, 40)

Z wyjaśnień Wójt wynikało, że Gmina corocznie na realizację zadań oświatowych przeznaczała środki własne finansując: bieżące utrzymanie placówek, zajęcia pozalekcyjne, godziny pedagogów, bibliotekarzy i nauczycieli świetlic oraz nauczania indywidualnego. Otrzymana subwencja oświatowa nie pokrywała w całości kosztów płac i pochodnych od płac, które w pełnych latach budżetowych Gminy wyniosły: w 2017 r. – 6 752 335 zł, w 2018 r. – 7 390 818 zł, w 2019 r. – 8 087 204 zł i w 2020 r. – 8 310 283 zł. Na płace i pochodne od płac Gmina ze środków własnych wydatkowała: w 2017 r. – 1 100 418 zł, w 2018 r. – 1 555 120 zł, w 2019 r. – 1 802 864 zł, a w 2020 r. – 1 757 965 zł. Wydatki Gminy w tym zakresie stanowiły: w 2017 r. – 19% przyznanej subwencji oświatowej, w 2018 r. – 27%, w 2019 r. – 29%, a w 2020 r. – 27%.

(akta kontroli str. 51-56)

Na wydatki na zadania oświatowe ogółem (wykonane) w poszczególnych latach objętych kontrolą, składały się wydatki bieżące, które wyniosły: w 2017 r. – 9 053 790 zł, w 2018 r. – 10 005 605 zł, w 2019 r. – 10 919 086 zł, w 2020 r. – 11 494 230 i w 2021 r. (do 30 września) – 9 361 977 zł oraz wydatki majątkowe (inwestycyjne), które wyniosły: w 2017 r. – 100 435 zł, w 2018 r. – 2 215 389 zł i w 2021 r. (do 30 września) – 12 628 zł.

(akta kontroli str. 7-8, 18, 41)

Wydatki ogółem Gminy w dziale 801 - *Oświata i wychowanie* wyniosły (wykonane): w 2017 r. – 7 328 940 zł, w 2018 r. – 10 139 948 zł, w 2019 r. – 8 663 098 zł, w 2020 r. – 8 949 856 zł i w 2021 r. (do 30 września) – 7 646 972 zł. Z tego wydatki bieżące ogółem wyniosły: w 2017 r. – 7 228 505 zł, w 2018 r. – 7 924 559 zł, w 2019 r. – 8 663 098 zł, w 2020 r. – 8 949 856 zł i w 2021 r. (do 30 września) – 7 634 344 zł, w tym:

- wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi (wielkości wskazane powyżej);
- wydatki na dowóz dzieci do szkół wyniosły: w 2017 r. – 386 900 zł, w 2018 r. – 434 630 zł, w 2019 r. – 437 513 zł, w 2020 r. – 388 655 zł i w 2021 r. (do 30 września) – 452 716 zł;
- wydatki na doskonalenie zawodowe nauczycieli wyniosły⁵⁷: w 2017 r. - 8 449 zł, w 2018 r. - 15 474 zł, w 2020 r. - 13 595 zł i w 2021 r. (do 30 września) - 8 400 zł.

Dominującą grupę wydatków stanowiły wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi, których udział w wydatkach ogółem Gminy wg dział 801 - *Oświata i wychowanie* w poszczególnych latach stanowił: w 2017 r. - 92%, w 2018 r. - 73%, w 2019 r. - 93%, w 2020 r. 93% i według stanu na 30 września 2020 r. – 89,53%. Natomiast najmniejszą grupę stanowiły wydatki na doskonalenie zawodowe nauczycieli: w 2017 r. – 0,1%, w 2018 i 2019 r. – 0,2% i według stanu na 30 września 2020 r. – 0,1%.

Wydatki na dotacje w dziale 801 - *Oświata i wychowanie* wyniosły (wykonane): w 2017 r. – 80 821 zł, w 2018 r. – 83 637 zł, w 2019 r. – 138 380 zł, w 2020 r. – 237 323 zł i w 2021 r. (do 30 września) – 326 324 zł.

(akta kontroli str. 7-8, 18, 41)

Wydatki ogółem Gminy w dziale 854 – *Edukacyjna opieka wychowawcza* wyniosły (wykonane)⁵⁸: w 2017 r. – 46 630 zł, w 2018 r. – 42 813 zł, w 2019 r. – 61 186 zł, w 2020 r. – 49 343 zł i w 2021 r. (do 30 września) – 31 306 zł.

(akta kontroli str. 7-8, 18, 41)

Udział wydatków na zadania oświatowe w wydatkach ogółem Gminy (wykonanych) w poszczególnych latach objętych kontrolą wyniósł: w 2017 r. – 31%, 2018 r. – 38%, w 2019 r. – 32%, w 2020 r. – 30%, a według stanu na 30 września 2021 r. – 34%. Z kolei udział wydatków inwestycyjnych w oświacie⁵⁹ w wydatkach inwestycyjnych Gminy (wykonanych) w poszczególnych latach objętych kontrolą wyniósł: w 2017 r. – 2%, w 2018 r. – 36%, a według stanu na 30 września 2021 r. – 0,4%.

(akta kontroli str. 7-8, 18, 41)

2.5. Wydatki Gminy na wynagrodzenia nauczycieli⁶⁰ wszystkich stopni awansu zawodowego (stażysta, kontraktowy, mianowany, dyplomowany) sukcesywnie rosły

⁵⁷ W 2019 roku nie ponoszono wydatków na doskonalenie zawodowe nauczycieli.

⁵⁸ Wydatki ogółem według dział 854 – *Edukacyjna opieka wychowawcza*, stanowiły wydatki bieżące pochodzące z dotacji. Według klasyfikacji tego działu, w badanym okresie Gmina nie ponosiła wydatków na wynagrodzenia wraz z pochodnymi, wydatków na dowóz dzieci do szkół oraz wydatków na doskonalenie zawodowe nauczycieli.

⁵⁹ W 2019 i 2020 roku Gmina nie ponosiła wydatków inwestycyjnych w oświacie.

⁶⁰ W szkołach i przedszkolach gminnych.

i w poszczególnych latach objętych kontrolą ogółem wyniosły: w 2017 r. – 5 503 155 zł, w 2018 r. – 6 025 261 zł, w 2019 r. – 6 612 638 zł, w 2020 r. – 6 819 225, a do 30 września 2021 r. – 5 543 361.

(akta kontroli str. 7-8, 19, 42-43)

Wydatki na wynagrodzenia nauczycieli stażystów wyniosły: w 2017 r. – 150 403 zł, w 2018 r. – 231 376 zł, w 2019 r. – 280 571 zł, w 2020 r. – 329 490 zł, a do 30 września 2021 r. – 88 387 zł; nauczycieli kontraktowych wyniosły: w 2017 r. – 616 813 zł, w 2018 r. – 710 659 zł, w 2019 r. – 715 818 zł, w 2020 r. – 889 093 zł, a do 30 września 2021 r. – 693 395 zł; nauczycieli mianowanych wyniosły: w 2017 r. – 1 889 935 zł, w 2018 r. – 1 888 322 zł, w 2019 r. – 1 904 059 zł, w 2020 r. – 1 560 456 zł, a do 30 września 2021 r. – 1 429 383 zł; nauczycieli dyplomowanych wyniosły: w 2017 r. – 2 846 004 zł, w 2018 r. – 3 194 904 zł, w 2019 r. – 3 712 190 zł, w 2020 r. – 4 040 187 zł, a do 30 września 2021 r. – 3 355 514 zł.

Dominującą grupę w wydatkach ogółem na wynagrodzenia nauczycieli wszystkich stopni awansu zawodowego, stanowiły wydatki na wynagrodzenia nauczycieli dyplomowanych, to jest: w 2017 r. - 52%, w 2018 r. - 53%, w 2019 r. - 54%, w 2020 r. - 59%, a do 30 września 2021 r. - 61%. Z kolei najmniejszą grupę stanowiły wynagrodzenia nauczycieli stażystów, to jest: w 2017 r. - 3%, w 2018 r. - 4%, w 2019 r. - 4%, w 2020 r. - 5%, a do 30 września 2021 r. - 3%.

(akta kontroli str. 7-8, 19, 42-43)

Wydatki na wynagrodzenia nauczycieli w przeliczeniu na jeden etat wszystkich stopni awansu zawodowego w poszczególnych latach objętych kontrolą ogółem wyniosły: w 2017 r. – 217 047 zł, w 2018 r. - 225 487 zł, w 2019 r. – 264 481 zł, w 2020 r. – 258 924 zł, a do 30 września 2021 r. – 200 889 zł.

(akta kontroli str. 7-8, 19, 42-43)

Wydatki na wynagrodzenia nauczycieli w przeliczeniu na jeden etat wyniosły:

- nauczycieli stażystów: w 2017 r. – 38 466 zł, w 2018 r. – 39 150 zł, w 2019 r. – 48 965 zł, w 2020 r. – 47 683 zł, a do 30 września 2021 r. – 39 459 zł;
- nauczycieli kontraktowych: w 2017 r. – 48 568 zł, w 2018 r. – 50 509 zł, w 2019 r. – 56 856 zł, w 2020 r. – 56 059 zł, a do 30 września 2021 r. – 35 413zł;
- nauczycieli mianowanych: w 2017 r. – 56 416 zł, w 2018 r. – 59 029 zł, w 2019 r. – 67 808 zł, w 2020 r. – 68 743 zł, a do 30 września 2021 r. – 55 360 zł;
- nauczycieli dyplomowanych: w 2017 r. – 73 597 zł, w 2018 r. – 76 801 zł, w 2019 r. – 90 851 zł, w 2020 r. – 86 440 zł, a do 30 września 2021 r. – 70 657 zł.

Dominującą grupę w wydatkach ogółem na wynagrodzenia nauczycieli w przeliczeniu na jeden etat wszystkich stopni awansu zawodowego, za wyjątkiem 2021 r. stanowiły wydatki na wynagrodzenia nauczycieli dyplomowanych, to jest: w 2017 r. - 34%, w 2018 r. - 34%, w 2019 r. - 34%, w 2020 r. - 33%, a do 30 września 2021 r. - 31%. Natomiast najmniejszą grupę wydatków w przeliczeniu na jeden etat, za wyjątkiem 2021 r., stanowiły wynagrodzenia nauczycieli stażystów, to jest: w 2017 r. - 18%, w 2018 r. - 17%, w 2019 r. - 19%, w 2020 r. – 18 %, a do 30 września 2021 r. - 33%.

(akta kontroli str. 7-8, 19, 42-43)

Gmina sporządziła za lata 2017-2020 i przekazała do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze⁶¹ sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w

⁶¹ W terminie do dnia 10 lutego roku kalendarzowego następującego po roku, który podlegał analizie.

szkołach, dla których była organem prowadzącym, stosownie do art. 30a ust. 4 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁶² (dalej: *Karta Nauczyciela*).

(akta kontroli str. 998-1002)

2.6. W poszczególnych latach objętych kontrolą w budżecie Gminy w dziale 801 - *Oświata i wychowanie*, zapewniono następujące środki na doskonalenie zawodowe nauczycieli (plan i wykonanie): w 2017 r. – 10 000 zł (plan) i 8 449 zł (wykonanie), w 2018 r. – 15 780 zł (plan) i 15 474 zł (wykonanie), w 2019 r. – 20 000 zł (plan) i nie poniesiono wydatków (wykonanie), w 2020 r. – 19 700 zł (plan) i 13 595 zł (wykonanie), a według stanu na 30 września 2021 r. – 16 000 zł (plan) i 8 400 zł (wykonanie). Zaplanowane kwoty wydatków ww. zakresie wykonano: w 2017 r. w 85%, w 2018 r. w 98%, w 2019 r. nie wykonano planu, w 2020 r. w 69%, a według stanu na 30 września 2021 r. w 56%.

(akta kontroli str. 7-8, 18, 41)

W latach 2017-2021 w budżecie Gminy nie planowano środków na doskonalenie zawodowe nauczycieli w dziale 854 – *Edukacyjna opieka wychowawcza*.

(akta kontroli str. 7-8, 18, 41)

Gmina nie zapewniła środków na doskonalenie zawodowe nauczycieli, w wysokości 1% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli w roku 2017 i 2018 oraz 0,8% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli w roku 2019, 2020 i 2021, to jest w wysokości wymaganej w art. 70a ust. 1 Karty Nauczyciela. Opis nieprawidłowości został ujęty w *Sekcji stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 7-8, 18, 41, 1003)

2.7. Wydatki Gminy na wynagrodzenia pracowników:

- administracji zatrudnionych w szkołach i przedszkolach wyniosły: w 2017 r. – 283 904 zł, w 2018 r. – 249 757 zł, w 2019 r. – 247 518 zł, w 2020 r. – 272 432 zł, a do 30 września 2021 r. – 219 613 zł,
- obsługi zatrudnionych w szkołach i przedszkolach wyniosły: w 2017 r. – 822 408 zł, w 2018 r. – 1 003 569 zł, w 2019 r. – 1 059 407 zł, w 2020 r. – 1 183 067 zł, a do 30 września 2021 r. – 1 054 488 zł.
- administracji zatrudnionych w Urzędzie w badanych latach wyniosły: w 2017 r. – 170 235 zł w 2018 r. – 206 741 zł, w 2019 r. – 260 361 zł, w 2020 r. – 266 410 zł, a do 30 września 2021 r. – 221 671 zł.

Z powyższego wynika, że w okresie od 2017 do 2019 r. łącznie wydatki na wynagrodzenia pracowników administracji zatrudnionych w szkołach i przedszkolach zmniejszały się, a od 2020 r. wzrosły. Natomiast wydatki na wynagrodzenia pracowników obsługi oraz na wynagrodzenia pracowników administracji zatrudnionych w Urzędzie, sukcesywnie z roku na rok wzrastały.

(akta kontroli str. 7-8, 27-28, 49-50)

Wydatki Gminy na wynagrodzenia (w przeliczeniu na jeden etat) pracowników:

- administracji zatrudnionych w szkołach i przedszkolach wyniosły: w 2017 r. – 46 849 zł, w 2018 r. – 42 987 zł, w 2019 r. – 37 905 zł, w 2020 r. – 49 896 zł, a do 30 września 2021 r. – 37 734 zł,

⁶² Dz. U. z 2021 roku poz. 1762.

- obsługi zatrudnionych w szkołach i przedszkolach wyniosły: w 2017 r. – 32 340 zł, w 2018 r. – 37 294 zł, w 2019 r. – 39 339 zł, w 2020 r. – 41 438 zł, a do 30 września 2021 r. – 38 697 zł,
- administracji zatrudnionych w Urzędzie wyniosły: w 2017 r. – 56 745 zł, w 2018 r. – 68 914 zł, w 2019 r. – 74 389 zł, w 2020 r. – 76 117 zł, a do 30 września 2021 r. – 55 418 zł.

Z powyższego wynika, że wynagrodzenia pracowników administracji zatrudnionych w szkołach i przedszkolach w przeliczeniu na jeden etat od 2017 do 2019 r. malały, a w 2020 r. wzrosły. Natomiast wynagrodzenia pracowników obsługi oraz pracowników administracji zatrudnionych w Urzędzie w przeliczeniu na jeden etat, sukcesywnie z roku na rok wzrastały.

(akta kontroli str. 7-8, 27-28, 49-50)

2.8. W latach 2020-2021 Gmina wspierała edukację uczniów szczególnie uzdolnionych⁶³. Rada Gminy Bogdaniec w dniu 16 grudnia 2019 r. podjęła dwie uchwały, to jest: uchwałę nr XII.89.2019 w sprawie przyjęcia *Gminnego programu wspierania edukacji uzdolnionych uczniów szkół podstawowych na terenie Gminy (dalej: Program)*⁶⁴ oraz uchwałę nr XII.90.2019 w sprawie określenia szczegółowych zasad przyznawania stypendium Wójta dla uczniów szczególnie uzdolnionych⁶⁵. W wykonaniu ww. uchwał Wójt zarządzeniami powołał komisję stypendialną oraz określał maksymalne wysokości stypendiów w latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021⁶⁶.

(akta kontroli str. 119-124, 1006-1039)

W roku szkolnym 2019/2020 do Wójt wpłynęło 25 wniosków o przyznanie stypendiów dla uczniów szczególnie uzdolnionych, w tym: 10 wniosków zaakceptowanych przez dyrektora SP w Bogdańcu, trzy wnioski zaakceptowane przez dyrektora SP w Lubczynie, siedem wniosków zaakceptowanych przez dyrektora SP w Jeninie i pięć wniosków zaakceptowanych przez dyrektora SP w Jenińcu.

W roku szkolnym 2019/2020 Wójt przyznała, a Gmina wypłaciła stypendia w wysokości ogółem 9 050 zł, w tym: osiem stypendiów za wyniki w nauce i dwa stypendia za osiągnięcia w sporcie dla uczniów SP w Bogdańcu na łączną kwotę 3 650 zł, dwa stypendia za wyniki w nauce oraz jedno stypendium za osiągnięcia artystyczne dla uczniów SP w Lubczynie na łączną kwotę 1 050 zł, siedem stypendiów za wyniki w nauce dla uczniów SP w Jeninie na łączną kwotę 2 600 zł oraz dwa stypendia za wyniki w nauce i trzy stypendia za osiągnięcia w sporcie dla uczniów SP w Jenińcu na łączną kwotę 1 750 zł.

(akta kontroli str. 119-124, 1016-1033)

⁶³ W latach 2017-2018 Gmina nie wspierała uczniów szczególnie uzdolnionych.

⁶⁴ Program zakładał tworzenie i rozwój ekonomicznych warunków edukacyjnych poprzez pomoc materialną udzielaną uczniom uzdolnionym. Celem programu było: promowanie uczniów wybitnie uzdolnionych, zwiększenie motywacji uczniów do rozszerzenia wiedzy poza programami nauczania oraz rozwijania swoich umiejętności i zdolności, stworzenie pozytywnych wzorców dla społeczności uczniowskiej lokalnych szkół, materialne wsparcie szczególnie uzdolnionych uczniów, zachęcanie uczniów do uczestnictwa w konkursach, olimpiadach, festiwalach i turniejach, promowanie Gminy, jako przyjaznej uczniom wybitnie uzdolnionym.

⁶⁵ Uchwała określiła szczegółowe zasady realizacji Programu, w tym formy realizacji programu, szczegółowe warunki przyznawania stypendiów oraz tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania stypendiów.

⁶⁶ To jest: zarządzenie BR.0050.102.2020 z dnia 27 lipca 2020 roku w sprawie powołania komisji stypendialnej do rozpatrywania wniosków o przyznanie stypendium Wójta dla uczniów szczególnie uzdolnionych oraz ustalenia jej zadań i trybu pracy oraz zarządzenie BR.0050.103.2020 z dnia 3 sierpnia 2020 r. i zarządzenie BR.0050.153.2021 z dnia 26 lipca 2021 r. w sprawie określenia maksymalnej wysokości indywidualnego stypendium Wójta dla uczniów za wyniki w nauce oraz szczególne osiągnięcia sportowe i artystyczne.

Z kolei w roku szkolnym 2020/2021 do Wójt wpłynęły 53 wnioski o przyznanie stypendiów dla uczniów szczególnie uzdolnionych, w tym: 23 wnioski zaakceptowane przez dyrektora SP w Bogdańcu, sześć wniosków przez dyrektora SP w Lubczynie, 20 wniosków przez dyrektora SP w Jeninie i cztery wnioski zaakceptowane przez dyrektora SP w Jenińcu .

W roku szkolnym 2020/2021 Wójt przyznała, a Gmina wypłaciła stypendia w wysokości ogółem 18 550 zł, w tym: 23 stypendia za wyniki w nauce dla uczniów SP w Bogdańcu na łączną kwotę 8 050 zł, pięć stypendiów za wyniki w nauce oraz jedno stypendium za wynik w sporcie dla uczniów SP w Lubczynie na łączną kwotę 2 100 zł, 17 stypendiów za wyniki w nauce oraz trzy stypendia za osiągnięcia artystyczne dla uczniów SP w Jeninie na łączną kwotę 7 000 zł; cztery stypendia za wyniki w nauce dla uczniów SP w Jenińcu na łączną kwotę 1 400 zł.

(akta kontroli str. 119-124, 1016-1033)

W latach 2017-2019 Gmina nie wspierała edukacji uczniów szczególnie uzdolnionych, o czym szerzej w *Sekcji stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1325-1328)

2.9. Wydatki Gminy na edukację przypadające na jednego (statystycznego) ucznia szkoły podstawowej w poszczególnych latach objętych kontrolą wyniosły: w 2017 r. – 12 409 zł, w 2018 r. – 16 545 zł, w 2019 r. – 13 930 zł, w 2020 r. – 16 487, a do 30 września 2021 r. – 11 407 zł. Natomiast wydatki Gminy na edukację przypadające na jednego (statystycznego) ucznia gimnazjum wyniosły: w 2017 r. – 11 177 zł, w 2018 r. – 17 373 zł i w 2019 r. – 33 358 zł.

Najwyższe wydatki na jednego ucznia szkoły podstawowej odnotowano w 2018 i 2020 r., a najniższe w 2017 i 2021 r. Natomiast wydatki na jednego ucznia gimnazjum w latach 2017-2019 sukcesywnie wzrastały.

(akta kontroli str. 7-8, 20-21, 44)

Wójt odniosła się do wydatków Gminy na edukację przypadające na jednego (statystycznego) ucznia gimnazjum, które w 2019 roku wyniosły 33 358 zł i było o wiele wyższe niż w latach poprzednich: (...) w roku 2019 zamykano proces wygaszania Gimnazjum w Bogdańcu. Edukacją gimnazjalną objętych było 47 uczniów. Zmniejszenie liczby uczniów wpłynęło na wzrost wydatków na 1 ucznia gimnazjum - średnioroczna ilość uczniów w roku szkolnym 2018/2019 wyniosła 31 dzieci, a koszt utrzymania klas gimnazjalnych wyniósł 1 034 104,68 zł.

(akta kontroli str. 1325-1328, 1330)

2.10. Dane wykazane w rocznych zbiorczych sprawozdaniach budżetowych Rb-27S i Rb-28S za lata 2017-2020 oraz na według stanu na 30 września 2021 r. w zakresie dochodów i wydatków na zadania oświatowe były zgodne z ewidencją księgową Gminy.

(akta kontroli str. 1040-1230)

2.11. W latach 2017-2021 Gmina nie zaciągała zobowiązania finansowych (kredytów, obligacji) na pokrycie wydatków na oświatę.

(akta kontroli str. 51-56, 150-318)

2.12. W latach 2020-2021 Gmina udzieliła dotacji jednemu, działającemu na jej terenie od 2019 r. Przedszkolu Niepublicznemu „Kraina Dzieciństwa” w Łupowie (dalej: przedszkole *niepubliczne*)⁶⁷. W 2020 r. przedszkole niepubliczne otrzymało

⁶⁷ W badanym okresie na terenie Gminy nie działały niesamorządowe szkoły publiczne i przedszkola oraz szkoły niepubliczne.

dotację w wysokości 58 519 zł⁶⁸, a do 30 września 2021 r. dotację w wysokości 188 321 zł.

(akta kontroli str. 7-8, 22-25, 45-47)

Rada Gminy Bogdaniec z dniem 16 grudnia 2019 r. podjęła uchwałę nr XII.86.2019 r. w sprawie określenia trybu udzielania dotacji dla niepublicznych szkół, niepublicznych przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego prowadzonych na terenie Gminy oraz trybu kontroli prawidłowości ich pobrania i wykorzystania (dalej: *uchwała w sprawie trybu i kontroli udzielania dotacji*). Obydwie dotacje były przekazywane na pisemne wnioski złożone przez prowadzącego przedszkole niepubliczne wraz z informacjami o planowanej liczbie dzieci, które miały być objęte wczesnym wspomaganie⁶⁹. Dotacje były przekazywane, co miesiąc na rachunek bankowy przedszkola niepublicznego do ostatniego dnia danego miesiąca⁷⁰ w wysokości uwzględniającej aktualną liczbę dzieci, zawartą w informacjach miesięcznych składanych do Urzędu przez prowadzącego przedszkole niepubliczne⁷¹. Naliczanie i przekazywanie przez Gminę dotacji odbywało się zgodnie z uchwałą w sprawie trybu i kontroli udzielania dotacji.

(akta kontroli str. 1231-1269)

2.13. Kontrola prawidłowości pobrania i wykorzystania dotacji przez przedszkole niepubliczne, została przewidziana w §6 uchwały w sprawie trybu i kontroli udzielania dotacji, zgodnie, z którym Wójt przysługiwało prawo kontroli prawidłowości pobrania i wykorzystania dotacji, poprzez prawo wstępu do przedszkola niepublicznego oraz wglądu do prowadzonej przez niego dokumentacji organizacyjnej, finansowej i dokumentacji przebiegu nauczania w związku z przekazaną dotacją. W stosunku do udzielonej i rozliczonej dotacji za 2020 r. oraz dotacji udzielonej w 2021 r.⁷², Wójt nie skorzystała z trybu kontrolnego przewidzianego ww. uchwałą. Kontrolę prawidłowości pobrania i wykorzystania w 2020 r. dotacji przez przedszkole niepubliczne, przeprowadził Referat Oświaty w Urzędzie w oparciu o rozliczenie dotacji oświatowej otrzymanej z budżetu Gminy przez przedszkole niepubliczne⁷³ oraz wgląd w ewidencję SIO. Na podstawie analizy dokumentów stwierdzono, że dotacja udzielona przez Gminę dla ww. przedszkola została rozliczona prawidłowo.

(akta kontroli str. 1270-1292)

2.14. Potrzeby inwestycyjne Gminy w zakresie oświaty, na które wskazała Wójt to: remont budynku SP w Jenińcu (wymiana instalacji elektrycznej, prace remontowe obiektu), budowa boiska i sali sportowej przy SP w Jenińcu, adaptacja pomieszczeń na salę dydaktyczną w SP w Lubczynie, budowa żłobko-przedszkola dla 200 dzieci oraz przebudowa boisk szkolnych w SP w Jeninie i SP w Lubczynie. W latach 2018-2019 Gmina przeprowadziła inwestycje w dwóch budynkach szkolnych, to jest w SP w Lubczynie i w SP w Jeninie. Prace dotyczyły termomodernizacji obiektów szkół. Zadanie finansowane było z programu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych MOF GW oraz z budżetu Gminy. Koszt

⁶⁸ Za trzy miesiące, to jest od października do grudnia 2020 roku.

⁶⁹ Do 30 września roku poprzedzającego rok udzielenia dotacji.

⁷⁰ Z tym, że za styczeń i grudzień przekazywana była do 20 stycznia oraz do 15 grudnia.

⁷¹ W 2020 roku od października do listopada, a w 2021 roku od stycznia do września.

⁷² Na dzień kontroli NIK, to jest 16 listopada 2021 roku dotacja nie była jeszcze rozliczona.

⁷³ Przedstawione w dniu 13 stycznia 2021 roku Gminie, to jest zgodnie z §5 uchwały w sprawie trybu i kontroli udzielania dotacji (do 15 stycznia roku następującego po roku udzielenia dotacji).

całej inwestycji wyniósł 2 223 757 zł, w tym dofinansowanie wyniosło 1 668 237 zł, a wkład własny Gminy wyniósł 555 520 zł.

(akta kontroli str. 51-56, 71-79)

2.15. Likwidacja Gimnazjum w Bogdańcu i zmiana formy organizacyjnej szkół podstawowych z sześcioletnich na ośmioletnie, w tym dostosowanie obiektów tych szkół do potrzeb reformy oświatowej w 2017 r., wpłynęły na poniesienie dodatkowych kosztów Gminy związanych z: potrzebą wyposażenia klas w stoliki, krzesła, pomoce dydaktyczne, tworzeniem gabinetów fizyko-chemicznych i przyrodniczo-geograficznych oraz adaptacją pomieszczeń na gabinety lekcyjne i świetlice. Koszty, jakie poniosła Gmina związane z zakupem pomocy dydaktycznych i wyposażenia dla szkół wyniosły łącznie 239 471 zł, a w poszczególnych latach objętych kontrolą⁷⁴: w 2017 r. – 123 427 zł, w 2018 r. – 70 316 zł, w 2019 r. – 32 973 zł i w 2021 r. – 12 754 zł.

(akta kontroli str.119-124, 1293)

2.16. Majątek po zlikwidowanym w 2017 r. Gimnazjum w Bogdańcu został w całości zagospodarowany. Budynek siedziby gimnazjum, Gmina przekształciła na gabinety lekcyjne dla klas V-VIII szkoły podstawowej.

(akta kontroli str.119-124, 1294-1296)

2.17. W związku z pandemią COVID-19 w 2020 r. Gmina zmuszona była zabezpieczyć środki ochrony osobistej w postaci zakupu: dozowników płynów antybakteryjnych, płynów i żeli dezynfekujących, mydeł dezynfekujących, maseczek jednorazowych i wielorazowych, przyłbic, butów gumowych, fartuchów ochronnych, ręczników, termometrów, taśm ostrzegawczych. Łączne koszty na ten cel, które Gmina poniosła ze środków własnych wyniosły 73 867 zł.

(akta kontroli str. 119-124, 1297)

2.18. W okresie pandemii COVID-19 wydatki na zadania oświatowe Gminy nie uległy zmniejszeniu. Nie odnotowano ani spadku kosztów utrzymania bieżącego, ani wydatków płacowych. W 2020 r. Gmina uzyskała z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych umorzenie składek na ubezpieczenie społeczne w wysokości 225 694,01 zł, a uzyskana kwota pomniejszyła udział środków własnych Gminy w realizacji zadań oświatowych.

(akta kontroli str. 119-124, 1298)

2.19. Wójt wskazała, że: (...) w związku z brakiem środków finansowych, Gmina nie realizowała dodatkowych zajęć rozwijających zdolności i umiejętności uczniów, nie doposażała szkół w sprzęt i pomoce dydaktyczne⁷⁵ oraz nie przeprowadzała niezbędnych prac remontowo-modernizacyjnych⁷⁶. Dla zapewnienia lepszego funkcjonowania gminnych jednostek oświatowych niezbędna jest kwota około 800 000 złotych.

(akta kontroli str. 51-56, 100-118)

2.20. W badanym okresie Gmina zapewniała wspólną obsługę administracyjną, finansową i organizacyjną prowadzonych szkół i przedszkoli. W latach 2017-2021 na podstawie porozumienia Wójta z dyrektorami szkół i przedszkoli, zadania te wykonywał Główny Księgowy ds. oświaty w Urzędzie⁷⁷. Porozumienie określało

⁷⁴ W 2020 roku Gmina nie ponosiła tego rodzaju kosztów.

⁷⁵ Całkowitej wymiany wymaga wyposażenie SP w Jenińcu i SP w Lubczynie, a dostosowania pomocy naukowych do potrzeb obecnej podstawy programowej wymagają wszystkie jednostki oświatowe Gminy.

⁷⁶ Niezbędny jest remont boisk przy szkołach w Lubczynie, Jeninie i w Jenińcu, a brak sali gimnastycznej oraz sali komputerowej w SP w Jeninie, utrudnia prowadzenie zajęć.

⁷⁷ Kierownik Referatu Oświaty, w ramach, którego w 2021 roku zatrudnionych było trzech pracowników.

zakres powierzonych Urzędowi przez dyrektorów obowiązków dotyczących rachunkowości szkół i przedszkoli oraz obiegu dokumentów i zakresu odpowiedzialności. Następnie od dnia 28 czerwca 2021 r. wspólna obsługa administracyjna, finansowa i organizacyjna jednostek oświatowych była prowadzona na podstawie uchwały Rady Gminy Bogdaniec⁷⁸ wydanej w trybie art. 10a pkt 1 ustawy o samorządzie gminnym w związku z art. 10 ust. 2 ustawy Prawo oświatowe. Jednostką obsługującą był Urząd, któremu w ramach wspólnej obsługi powierzono: prowadzenie rachunkowości i gospodarki finansowej zgodnie z obowiązującymi przepisami, prowadzenie ksiąg rachunkowych oraz rachunków bankowych jednostek obsługiwanych, sporządzania sprawozdań finansowych, budżetowych i statystycznych, rozliczanie finansowe realizacji projektów finansowanych lub dofinansowanych ze źródeł zewnętrznych (unijnych, państwowych i innych), obsługę finansową Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, naliczania i wypłat wynagrodzeń oraz innych należności dla pracowników⁷⁹, rozliczeń inwentaryzacji przeprowadzonej w drodze spisu z natury wraz z ujęciem jej wyników w księgach rachunkowych, wyceny aktywów i pasywów oraz ustalenia wyniku finansowego, gromadzenia i archiwizacji dokumentacji finansowo-księgowej.

(akta kontroli str. 1299-1324)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Plan na wynagrodzenia osobowe nauczycieli w poszczególnych latach objętych kontrolą wyniósł: w 2017 r. – 4 592 700 zł, w 2018 r. – 5 043 082 zł, w 2019 r. – 5 239 568 zł, w 2020 r. – 5 889 692 zł, a wg stanu na 30 września 2021 r. – 5 518 519 zł. W poszczególnych latach objętych kontrolą Gmina na doskonalenie zawodowe nauczycieli przeznaczyła środki stanowiące: w 2017 r. - 0,2% planu, w 2018 r. – 0,3%, w 2019 r. – 0,4%, w 2020 r. – 0,3% planu, a według stanu na 30 września 2021 r. – 0,2%.

W związku z powyższym, w 2017 i 2018 r. Gmina nie zapewniła środków na doskonalenie zawodowe nauczycieli w wysokości 1% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli, a w latach 2019-2021 w wysokości 0,8% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli, co było niezgodne z art. 70a ust. 1 Karty Nauczyciela.

(akta kontroli str. 7-8, 18, 41, 1003)

Wójt wyjaśniła, że: (...) *Gmina planowała corocznie środki na doskonalenie zawodowe nauczycieli w wysokości zgodnej z wnioskami dyrektorów placówek oświatowych, składanych do planów budżetowych.*

(akta kontroli str. 1004-1005)

2. W latach 2017-2019 Gmina nie udzielała świadczeń pomocy materialnej o charakterze motywacyjnym dla uczniów w postaci stypendiów za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe, o których mowa w art. 90c ust. 3 pkt 1 ustawy o systemie oświaty. Gmina ww. latach nie zabezpieczyła w budżecie środków na ten cel. Ustawa o systemie oświaty w odniesieniu do pomocy materialnej o charakterze motywacyjnym wskazuje, że niezabezpieczenie w budżecie jest środków przeznaczonych na udzielenie ww. pomocy, koliduje z realizacją prawa ucznia

⁷⁸ To jest uchwały nr XXVI.205.2021 Rady Gminy Bogdaniec z dnia 28 czerwca 2021 r. w sprawie organizacji wspólnej obsługi finansowej jednostek organizacyjnych Gminy Bogdaniec.

⁷⁹ Łącznie z rozliczeniami z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, Urzędem Skarbowym, Pracowniczymi Planami Kapitałowymi oraz dowodami księgowymi w zakresie zapłaty zobowiązań.

określonego w art. 90b ust. 1 ww. ustawy oraz z osiągnięciem celu, o którym mowa w art. 90b ust. 2 ustawy, tj. wspierania edukacji uczniów zdolnych⁸⁰.

(akta kontroli str. 767-799, 1051-1080, 1092-1113)

Wójt wyjaśniła, że: (...) *ustawodawca w art. 90f ust. 1 ustawy o systemie oświaty dał możliwość jednostkom samorządu terytorialnego tworzenia lokalnych programów wspierania edukacji uzdolnionych uczniów - stypendia motywacyjne. Realizacja tych programów jest w całości finansowana ze środków własnych Gminy. W związku z faktem, że Gmina corocznie z własnych środków pokrywa wydatki związane z oświatą, a dodatkowo w latach 2017/2018 realizowała duże zadanie inwestycyjne "Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Lubczynie i Szkoły Podstawowej w Jeninie", to w tych latach nie zdecydowano się na przyjęcie ww. programu, by nie zwiększać nakładów na oświatę.*

Ponadto Wójt wskazała, że w latach 2017-2019 Gmina realizowała zapisy art. 90b ustawy o systemie oświaty, przydzielając zgodnie z art. 90c tej ustawy świadczenia pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym⁸¹, to jest stypendia szkolne (socjalne) i zasiłki szkolne. Przykładowo, w 2017 r. na stypendia szkolne (socjalne) Gmina wydatkowała 62 207 zł, a na zasiłki szkolne - 5 580 zł. Natomiast w 2018 r. na stypendia szkolne (socjalne) Gmina wydatkowała 61 027 zł, a na zasiłki szkolne - 2 480 zł.

(akta kontroli str. 1325-1328)

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina rzetelnie i zgodnie z przepisami gospodarowała środkami finansowymi na zadania oświatowe. Prawidłowo planowała dochody z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej, to jest w wysokościach wynikających z informacji otrzymanych od ministra właściwego do spraw finansów publicznych oraz prawidłowo sporządzała sprawozdania budżetowe, które były zgodne z ewidencją księgową. Kontrola otrzymanych dotacji z budżetu państwa (367 983 zł) oraz od innych jst (10.000 zł) wykazała, że Gmina wydatkowała je zgodnie z przeznaczeniem. J.s.t. prawidłowo naliczała i rozliczała dotacje w wysokości 246 840 zł udzielone dla przedszkola niepublicznego. Gmina udzielała pomocy materialnej uczniom, a w celu poprawy warunków realizacji zadań oświatowych, korzystała ze środków pochodzących z funduszy europejskich oraz przeprowadziła inwestycje w postaci termomodernizacji budynków dwóch szkół. W latach 2020-2021 Gmina wspierała również edukację uczniów szczególnie uzdolnionych.

⁸⁰ Celem ustawodawcy było jednak wyraźne zaznaczenie, że szkołom publicznym prowadzonym przez j.s.t. przekazują się na ten cel środki finansowe w ramach środków na wydatki zaakceptowane przez organ prowadzący w planie finansowym tych szkół i kolegiów, których organy (tj. dyrektor, rada pedagogiczna i komisja stypendialna) gospodarują przekazanymi środkami w sposób samodzielny i niezależny. Samorząd ponosi jednak za realizację tych zadań odpowiedzialność finansową - poprzez wymaganie zabezpieczenia odpowiednich środków w budżecie danej j.s.t. [Lex: M. Pilich [w:] *Ustawa o systemie oświaty. Komentarz, wyd. VI*, Warszawa 2015, art. 90 p ustawy o systemie oświaty].

⁸¹ Świadczenia pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym realizowane były w szczególności poprzez: pokrycie kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania, także udziału w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą (płatne zajęcia lekcyjne oraz pozalekcyjne o charakterze edukacyjnym np. korepetycje, zajęcia sportowe, zajęcia rozwijające zainteresowania); zakup podręczników i pomocy dydaktycznych np.: podręczniki, lektury, vademecum, kompendium, słowniki, atlasy, encyklopedie, tablice matematyczne, chemiczne, fizyczne i astronomiczne, mapy, globusy oraz inne publikacje o charakterze edukacyjnym na różnych nośnikach; zakup pomocy dydaktycznych i przyborów szkolnych, sprzęt komputerowy, biurka, krzesła do biurka, opłata za Internet, inne artykuły niezbędne do nauki w poszczególnych rodzajach i typach szkół to jest: strój sportowy wymagany w procesie edukacji, strój galowy wymagany przez szkołę (mundurki, obuwie zmienne), zakup stroju ochronnego na praktyki, zakup przyborów do nauki zawodu lub odbycia praktyk - niezbędnych w procesie edukacji, pokrycie kosztów związanych z pobieraniem nauki poza miejscem zamieszkania.

- W toku realizacji zadań oświatowych wystąpiły następujące nieprawidłowości:
- niezapewnienie w odpowiedniej wysokości środków na doskonalenie zawodowe nauczycieli,
 - nieudzielanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze motywacyjnym dla uczniów w latach 2017-2019, od 2020 r. taka pomoc jest udzielana.

IV. Wniosek

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

Wniosek

Wyodrębnianie w budżecie Gminy środków na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli w wysokości 0,8% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli, stosownie do art. 70a ust. 1 Karty Nauczyciela.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach, jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, 30 listopada 2021 r.

Kontroler
Cezary Romanczenko
Starszy inspektor kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze
p.o. Dyrektora
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis

.....
podpis